

2014

ISSN 2278-5655

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal (AMIERJ)

(Bi-Monthly)

Peer-Reviewed Journal

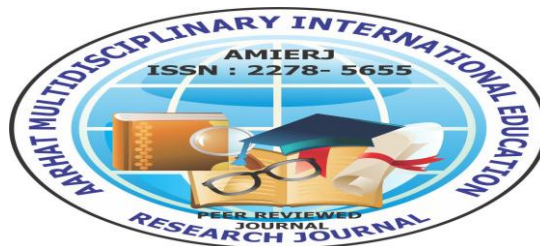
Impact factor:0.948

Aug-Sep Issues

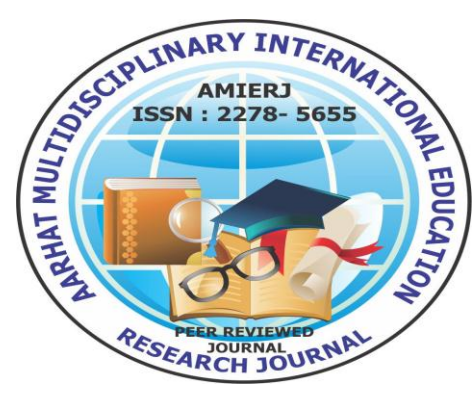
Chief-Editor

Ubale Amol Baban

**PEER-REVIEWED INTERNATIONAL
JOURNAL**

[Editorial/Head Office: 108, Gokuldharm Society, Dr.Ambedkar chowk, Near TV Towar,Badlapur, MS

विकास कि विनाश

Economic

प्रा.संदे आर.एन.

अर्थशास्त्र विभागप्रमुख,

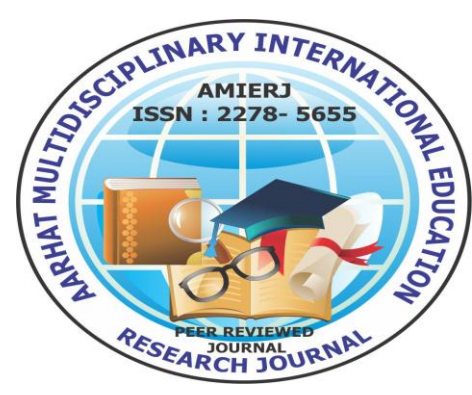
आदर्श कॉलेज,विटा.

मनुष्य वस्तीजवळ असणारे उभय अरण्ये उद्यानांचे आत नागरीकरण होत असून तेथे राहणारे वन्यजीव “नागरीप्राणी” झाले आहेत. त्यांनाही नागरीकरणाचे शहरीकरणाचे दुष्परिणाम भोगावे लागत आहेत कारण आपल्याला पर्यावरण पायदळी तुडविल्याशिवाय विकासच होत नाही .

जगातील १५ प्रदूषित अती उच्चशहरांपैकी १४ शहरे भारतात आहेत हे अत्यंत गंभीर आहे . आपणाला लाज वाटावी असे आहे . माणसाची गर्दी आणि जगण्याची घाई यामुळे प्रदूषण जलदगतीने वाढते आहे . भारताचे “नंदनवनश्रीनगर” हे सुद्धा अत्यंत प्रदूषित शहरांमध्ये समाविष्ट आहे .

World wide fund for nature (WWF) अर्थात जागतिक वन्यजीव निधी अहवालानुसार १९७० ते २०१४ या काळात जगातील एकूण पृष्ठवंशीय प्राण्यांपैकी सरासरी ६०% प्राणी नष्ट झाले आहेत यात मासेपक्षी उभयचर, सरपटणारे, सस्तन अशा सर्वांचा समावेश आहे .

मानवनिर्मितविकासाचासर्वात मोठाआघातलॅटिनामेरीकाखंडालावसलाआहेतेथील ९०%वन्यजीवसंपुष्टातआलेआहेत हे खूपचधक्कादायकआहे . मानवाचीहीवाटचालहळूहळू त्याचदिशेनेचालूआहे . विकासाच्यानावाखालीनिसर्गालाओरबाडणेसुरुचआहे . खरंचमनुष्य इतकावेफीकीरझालायकाऋत्याचे उत्तरहोअसेचआहे . पर्वाच म्हणजे २७ डिसेंबर २०१८ रोजीएकसांबरपुणेशहरातभयभीतहोऊनसैरावैरापळतहोते . त्यातच त्याचागुदमरूनमृत्यूझाला .

समुद्रातील माशांच्या पोटात मोठ्या संख्येने आढळून आले आहेत . जे मासे खाणा-
या लोकांना ही खूपच घातक आहेत . मासे हा जगातील जवळजवळ ४०० कोटी माणसांचा आहार आहे .

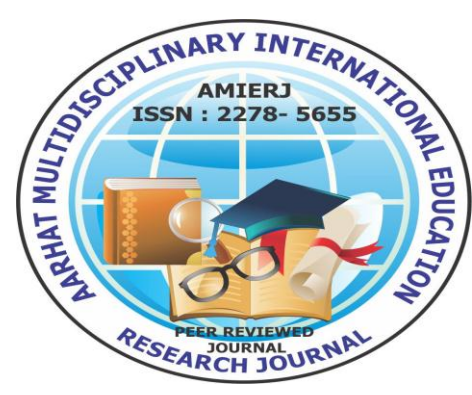
भारतात वायू प्रदूषणामुळे ५ वर्षांखालील १ लाख पेक्षा अधिक मुले २०१६ मध्ये मरण पावली .
तर जवळजवळ २० लाख व्यक्ती भारतात दर वर्षी वायू प्रदूषणामुळे मरण पावतात .

आमची प्रगती आमची संस्कृती आमचे उद्योग आमची वाहने आमचा प्लास्टिक वापर यामुळे पृथ्वीवर सर्वा
चे नुकसान होत आहे . आसुदेबाकींच्या समुदायांची पिढ्यांची आम्हाला फिकीर नाही . म्हणूनच मनुष्य
इतका बेफीकीर झाला आहे हे खरे आहे . पृथ्वीवरील इतर पशू पक्षी व न्यजीवकीर्डांमुंगी जगतात
काय करू मरतात काय करू
त्यांचे अन्न साखळीत महत्त्व असते हे आम्ही विसरलो आहोत जागतीकतापमान वाढ जल प्रदूषण वायू प्रदूषण जंग
लांचा - हास आवर्षण टंचाई दुष्काळ या सगळ्या आपत्ती आपणच म्हणजे सर्वस्वी मानवनिर्मित आहेत .

शहराजवळ असणारे अभय आरण्ये उद्याने ही माणसाच्या विरंगुळ्यासाठी असतात हे
आज सिद्धच आहे . आज या पृथ्वीवर न्यजीवांना माणसाच्या चमेहरवाणीवर जगावे लागत आहे .
कारण माणसाच्या प्रदूषणाचा फटका न्यजीवांना वसला आहे . प्राण्यांचे जगणे हे बेभरवशाचे बनले आहे .
पूर्वी सर्वत्र आढळणारे प्राणी पक्षी आज प्राणी संग्रहालयात पहावे लागतात .
आजचिमण्या गिधाडे कावळे माळटोळ साप माकड वाघ चित्तापोपट साळुंगी असे
विविध प्राणी व पक्षी अस्तित्वाची लढाई लढत आहेत हे पुढील आकडीवाडीवरून लक्षात येते .

पृथ्वीवरील नष्ट झालेले सजीव

सजीवांच्या जाती	जातींची संख्या
१ . सस्तन प्राणी	८३ जाती
२ . सरपटणारे प्राणी	२१ जाती
३ . उभयचर प्राणी	२ जाती
४ . अपृष्ठवंशीय प्राणी	९८ जाती

५ . मासे	२३ जाती
६ . पक्षी	११३ जाती
७ . सपुष्पवनस्पती	८३४ जाती

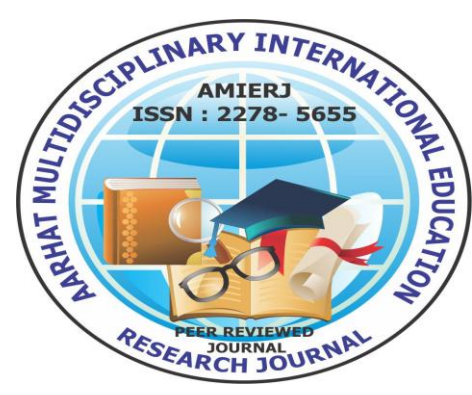
वरील आकडेवारीत हळूहळू मानवाचा ही समावेश होणार आहे . पर्यावरणाच्या नाशामुळे विकासाच्या नाखाळी आपण आपलाच विनाश करत आहोत . पर्यावरणामध्ये मानवाचा हस्तक्षेप वाढल्यामुळे जागतिकतापमान वाढीमुळे येत्या ८० वर्षात संपूर्ण मुंबई शहर आणि नदी किनाऱ्याची शहरे पाण्याखाली जाणार आहेत असे भाकीत अनेक पर्यावरणतज्ञांनी केले आहे . आज मानव जैवविविधतामुळे जिवंत आहे . ज्या देशात जैवविविधता जास्त आहे . तेवढा देश श्रीमंत असे जागतीक नामांकन आहे .

महाराष्ट्रात नरभक्षक ठरवण्यात आलेल्या “ट१” ह्या अवनीहवाघीणीची हत्या आणि उत्तर प्रदेशातील वाघाची हत्या हे मानव आणि वन्यजीव संघर्षाचे उदाहरण आहे . मानवाच्या पर्यावरणीय हस्तक्षेपामुळे वन्यजीवांना मानवी वस्तीत प्रवेश करावा लागतो आहे हे मुळे वन्यजीव मानवाला कसे सांगणार .

जागतीक वन्यजीव निधी अहवालाच्या मते पृथ्वीवर मानव हा एकमेव सजीव सर्वात शक्तीशाली झाला आहे त्यामुळे तो आज पृथ्वीवरील सर्व सजीवांचे निर्णय एकटाच होऊ लागला आहे .

वैज्ञानिक प्रगतीने त्याची भूक अधिक चढत गेली त्यामुळे त्याने निसर्गाला ओरबडले निसर्गावर आणि जणू केले म्हणजेच मानवाने विज्ञानाचा वापर विकासाबरोबर विनाशासाठी मोठ्या प्रमाणात केला .

माणूस कितीही मोठा झाला तरी शुद्ध हवा आणि पाण्याशिवाय त्याला जगताच येणार नाही . मानव भौतिक सुखाच्या आहारी गेल्याने वन्यजीव निसर्ग धोक्यात आले आता या गोष्टींचा गांभीर्य विचार करण्याची वेळ आली आहे . प्रत्येकाने कृती करणे आवश्यक आहे . गुप्तते वन्यजीवांच्या हत्यात मृत्युमुखी पडणाऱ्यास १५ लाख रुपये नुकसान भरपाई देऊन चालणार का ऋग्मगमुक्या वन्यजीवांच्या जीवांची नुकसान भरपाई कोण करणार ऋग्मपृथ्वीवर असलेली प्राणी

वनस्पतीयांची अन्नसाखळी मजबूत ठेवण्यासाठी जैवविविधता टिकवणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे . त्यासाठी असा विकास आपणास आवश्यक आहे विनाशनको . जगण्याची वृत्ती व शाश्वत विकास हा मुंगीने मानवाला दिलेला खरामंत्र आहे . दुष्काळातही मुंगी जगण्याची सर्व तयरी आपल्या छोट्या वारूळात कसलेच प्रदूषण न करता करते मात्र मानव जगण्यासाठी सर्वांना संपवत असल्याचे दिसून येते . निसर्गचा मानवाला खून केलेला विकासच शाश्वत विकास असेल . त्यातूनच पृथ्वीवरील मनुष्यासहीत सर्व सजीवांचे “जीवन जगणे संदर्भ सुरक्षित असेल” आपण निसर्ग सांभाळून निसर्ग आपल्याला निश्चीतच सांभाळेल .

संदर्भ

- १ . सकाळ अँगोवन
- २ . दै . लोकसत्ता
- ३ . दै . सकाळ
- ४ . दै . सामना